

Predmet: Fazlija Ajdari i dr. – Gnjilanska grupa

Poslovni broj predmeta: K-Po2 33/10 I K-Po2 43/10

Glavni pretres: 21.06.2010.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Ispitivanje svedoka Džafera Musliju/Xhafer Musliu

Svedok je teča optuženom Burimu Fazliu. Njegova supruga je rođena sestra Burimovog oca. Seća se da su optuženi Burim i ostali članovi njegove porodice, kao izbeglice, boravili kod njega u selu Lojane kod Kumanova od 29. aprila do 28. oktobra 1999. godine. Njegov sin koji je tada imao 19 godine i optuženi Burim su bili vršnjaci, tako da su se družili i izlazili, ali su bili obavezni da se svako veče vrate u određeno vreme i prespavaju u kući. Ukoliko bi došli kasnije, svedok ih je kažnjavao. Njihov boravak je prijavio policiji i dobio identifikacione kartone. Sačuvao je tri kartona, među kojima nije Burimov jer je on njegov poneo sa sobom, da bi mu na granici bio oduzet. Seća se više događaja iz tog perioda vezanih za Burima. Dana 3. jula, Burim i njegov sin su otišli u Kumanovo na bazen i kada su se uveče vratili Burim se žalio na bolove u desnoj ruci. Na ruci se video otok, tako da ga je odveo kod lekara koji mje stavio gips. Gips je nosio oko pet nedelja a zatim ga sam skinuo, tako da kod lekara nije otišao na kontrolu. Takođe, seća se da su Burim i njegov sin jednog dana otišli u neku kafanu u Kumanovu i kada su se vratili kući primetio je da se nešto dogodilo sa njima. Oni su mu rekli da su se potukli sa nekim gostima u kafani, ali detalje mu nisu ispričali jer su se uplašili. Tada ih je kaznio. Ne zna gde su mladići bili preko dana i šta su radili, ali je siguran da su svako veče provodili u kući. Zbog toga misli da je optuženi Fazliu nevin. On nije mogao da počini zločine koji su navedeni jer je selo Lojane [Makedonija] udaljeno oko 75 km od Gnjilana/Gjilan.

Ispitivanje svedoka Duška Lapca

Svedok je bio postavljen za branioca osumnjičenima Agushu Memishi i Kamberu Sahiti, koji su bili lišeni slobode i ispitani u policiji 27.12.2008. godine. Tom prilikom bio je prisutan prevodioc Dragan Labović. Sa obojicom je isključivo komunicirao preko prevodioca, iako Agush Memishi zna srpski jezik. Obojica su upoznata da imaju pravo da se brane ćutanjem, da svoju odbranu ne moraju da iznesu i pitani su da li su fizički sposobni da učestvuju u postupku. Jedan od njih dvojice se žalio da mu je novac ukraden prilikom hapšenja, dok na se na torturu nisu žalili. Nije primetio kod njih nikakve povrede niti bilo kakve psihičke smetnje. Optuženi Memishi mu je delovao prilično razumno, bio je pribran mlad čovek, simpatičan, obrazovan. Nije video da je tužilac fotofrafisao optuženog Memishi. Optuženom su najpre, za vreme razgovora sa braniocem, ruke bile vezane, da bi za vreme davanja izjave bio oslobođen. Takođe, svedok je bio prisutan prilikom ispitivanja kod istražnog sudije. Prvo su preko prevodioca obavili poverljiv razgovor. Prevodioc je prevodio saslušanje od strane sudije, koje je uneto u zapisnik. Na kraju, zapisnik mu je bio pročitao i on ga je potpisao. Tako je bilo i prilikom saslušanja u policiji. Kako je kratko bio branilac optuženog Memishija, nije uspostavio kontakt sa njegovom porodicom. Iako se slabije seća ispitivanja optuženog Sahitija, jer ga je još kraće branio, zna da je iskaz dao bez prisile i misli da je negirao izvršenje ratnog zločina.

Ispitivanje svedokinje Vesne Bošković

Svedokinja je bila u Udruženju nestalih i kidnapovanih lica na Kosovu i Metohiji. Komunicirala je sa porodicama nestalih i obavještavala ih o pronalasku tela. Takođe, prisustvovala je primopredaji tela. Udruženje je osnovano 19.06.1999. Pre toga su porodice pojedinačno pokušavale da saznaju šta se desilo sa nestalima. Udruženje poseduje spisak nestalih Srba, Albanaca i nealbanaca sa trenutno nerazjašnjenom sudbinom. To je konsolidovana lista Međunarodnog komiteta crvenog krsta (MKCK). Postoji posebna lista lica čija je sudbina u međuvremenu rešena tj. čija su tela pronađena, identifikovana i predata porodicama. Spiskovi se odnose na celo Kosovo, ali postoje i spiskovi nestalih po regionima. Što se tiče Gnjilana/Gjilan, trenutno je nerazjašnjena sudbina 40 lica dok je sudbina 27 lica rešena. U selu Ugljare/Uglarë ekshumirano je 11 tela. Često se umesto Ugljare/Uglarë navodi Pograđe/Pograxhë ili Lapaštica/Llapashticë jer međunarodni radnici često greše. Na farmi *Mladost* u selu Pasjane/Pasjan 3.08. (svedokinja ne navodi godinu) pronađena su tri muška tela. Njih je američki KFOR prebacio na nepoznatu lokaciju. Obavljen je uviđaj, tela su fotografisana i fotografije su pokazane porodicama radi identifikacije. Rečeno im je da će KFOR predati tela radi sahrane, ali nakon par meseci porodice su zvale udruženje i rekle da im niko nije predao tela i da ne znaju koga da kontaktiraju.

Udruženje je u oktobru 2000. godine u Gračanici/Gračanicë organizovalo izlaganje ličnih stvari i garderobe skinute sa posmrtnih ostataka pronađenih do tog trenutka. Tada je saznala da je 11.07.2000. godine u kontejneru u Gnjilanu/Gjilan pronađeno još tela, ali da garderoba skinuta sa četiri tela niti fotografije onih tela na kojima nije bilo garderobe nisu izložene. Podnela je molbu OSCE-u da joj dostave fotografije, ali od njih nije dobila ništa pa ni dokument koji bi potvrdio ono što je čula. Kasnije je dobila fotografije koje su bile jako loše. U aprilu 2001. godine postala je državni službenik Saveznog komiteta za Kosovo i Metohiju, podkomiteta za ljudska i manjinska prava. Tada se krenulo sa organizovanjem radnih grupa i podgrupa za nestala lica i sa direktnim kontaktom sa međunarodnom zajednicom i pregovorima oko razmene dokumentacije. Nakon toga su dobili informaciju da su tri tela, iz Gnjilana/Gjilan prebačena u mrtvačnicu u Prištinu/Prishtinë, nakon čega su sahranjena (svedokinja nije rekla gde).

Komentar:

Optuženi Agush Memishi i Kamber Sahiti negirali su navode svedoka Duška Lapca. Naveli su da su pre njegovog dolaska već ispitani u policiji, da se njihov postavljeni branilac pojavio na kraju davanja izjave i da su potpisali izjavu a da sa njenom sadržinom nisu bili upoznati. Svedokinja Bošković je dala izjavu istražnom sudiji 5.03.2009. godine i u svemu ostala pri njoj. Njeno ispitivanje je prekinuto zbog isteka radnog vremena, ponovo će biti pozvana radi završetka svedočenja.